

De erven Adam Smith [Review of the book New Ideas from Dead Economists: An Introduction to Modern Economic Thought, Todd G. Buchholz, 1989]

ten Raa, Thijs

Published in:
Intermediair

Publication date:
1990

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Ten Raa, M. H. (1990). De erven Adam Smith [Review of the book New Ideas from Dead Economists: An Introduction to Modern Economic Thought, Todd G. Buchholz, 1989]. *Intermediair*, 26(42), 75-77.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Economie

De erven Adam Smith

Todd G. Buchholz, *New Ideas from Dead Economists. An Introduction to Modern Economic Thought*, New York, Nal Books, 321 pagina's, prijs f 53,05.

Thijs ten Raa

De Schot Adam Smith had een grote neus, uitpuilende ogen, een hanglip, een tik, een spraakgebrek en hij was econoom. Tweehonderd jaar geleden ging hij dood. Zijn ideeën zijn springlevend.

New Ideas from Dead Economists is een inleiding tot de geschiedenis van het economisch denken, van de hand van Todd G. Buchholz, jurist en econoom aan de California Western School of Law. Als we

Buchholz moeten geloven, is de verkiezing van Ronald Reagan in 1980 beslissend geweest voor de herleving van Smith's gedachte van de vrije markt.

Adam Smith was ook reislustig. In Parijs kwam hij onder indruk van de fysiocraten, die een school vormden rond een hofarts van Lodewijk de Vijftiende, François Quesnay. Deze is de uitvinder van de *Tableau economique*, een weerspiegeling van inkomensstromen tussen de sectoren landbouw, handel, industrie en diensten. Alleen landbouw is volgens Quesnay productief, de overige sectoren verschuiven slechts waarde.

Smith verwierp deze tweedeling. In principe kan iedereen waarde toevoegen, blijkens de prijs die afnemers bereid zijn te betalen. Het beste bereik je dit door je te specialiseren, of het nu in landbouw of iets anders is. Hetzelfde argument paste hij toe op landen. Smith was voor vrijhandel, zelfs als de 'tegenpartij' dat niet is. De overheid dient zich te beperken tot defensie, rechtspraak, infrastructuur en de waardigheid van de vorst.

Laten we doorgaan naar de volgende grote econoom, David Ricardo, geboren in 1772 als zoon van een joodse immigrant en beurshandelaar. Zoon David verprutste geen tijd aan de universiteit, maar speculeerde en verdiende een fortuin. Alhoewel hij doordrong in de bovenklasse van landeigenaren, was hij vooral gevierd in intellectuele kring.

Veronderstel dat Groot-Brittannië zowel graan als industrieproducten kan produceren met minder middelen dan Frankrijk. Volgens Smith zou zij zich dan in beide activiteiten kunnen bekwamen. In 1815, onder druk van landeigenaren, werden de *Corn Laws* tegen graanimport aangenomen. Ricardo, zelf parlementariër, stemde tegen. Zijn argumentatie was subtiel. **Laten we de veronderstelde situatie**

der dan een procent hoeveelheidsverlaging leidt, is het antwoord positief. Als de vraag elastisch is, daalt de omzet. Met dit soort formules heeft Marshall opgeschreven wat al bekend was. Zijn helderheid maakt hem de Paul Samuelson van de negentiende eeuw.

'Marshall zeurt, dat ik beroepseconoom moet worden... Zie jij er brood in? Ik betwijfel het.' Aldus een citaat uit een brief van Keynes. Hij is geen beroepseconoom geworden, maar legde zich toe op een ambtelijke loopbaan en polemiseerde tegen de gevestigde economen, Marshall inbegrepen.

Het neoklassieke resultaat van algemeen evenwicht, dus volledige werkgelegenheid

en volledige afzet van producten, staat of valt met de aanname dat consumenten en producenten soepel reageren op prijs- en rentesignalen en dat het prijsstelsel flexibel reageert op eventuele markttekorten of overschotten. Is aan deze voorwaarden niet voldaan, dan is het zinloos om te vertrouwen op de private sector en om de overheidsfinanciën in evenwicht te houden.

Keynes' invloed op vooral Amerikaanse economen was groot en Buchholtz wijt aan deze linksigheid de frustratie van Reagans oprechte pogingen om orde op zaken te stellen in de overheidsfinanciën. Ik vraag me evenwel af, of Reagan niet geleid werd door militair-industriële belangen, evenzeer als door economisch-theoretische inzichten.

'Rational expectations'-economen als Robert Lucas laat dit soort overwegingen koud. De invloed van overheidsbeleid is te verwaarlozen. Als de regering voor de volgende verkiezingen de economie wil stimuleren, de rekening doorschuivend naar de toekomst, voorzien rationele burgers een toekomstige lastenverzwaring. Daarom sparen ze ietsje meer. Zo'n voorzichtigheid neutraliseert de door de overheid toegediende stimulus. Stemmers doorzien dit spelletje en verlaten de opportunistische Labour Party ten faveure van de betrouwbare Margaret Thatcher.

New Ideas from Dead Economists is een smakelijke poging om het erfgoed van de economische gedachte in een rechts daglicht te stellen. Ik kan het de conservatief geëngageerde burger van harte aanbevelen.

Dr. T. ten Raa is als onderzoeker verbonden aan de economische faculteit van de Katholieke Universiteit Brabant.

preciseren.

Zeg dat Groot-Brittannië honderd eenheden graan of tweehonderd eenheden industrieproducten kan produceren, maar Frankrijk slechts vijftig, respectievelijk vijftig. Dan is Groot-Brittannië superieur, maar verhoudingsgewijs heeft zij een nadeel in landbouw. Ruilt zij een eenheid Britse industrieproducten tegen een Franse eenheid graan, dan geeft zij een tweehonderdste van haar produktief vermogen op voor iets wat één honderdste produktief vermogen zou vergen bij eigen produktie. Goede deal. Dit is Ricardo's theorie van het comparatieve voordeel in een notedop.

Landbouwbescherming is niet meer zobot als ten tijde van de *Corn Law*, maar minstens even verspillend. Heden ten dage lijken politici uiteen te vallen in twee categorieën. Wiegel, Meijer en De Koning zijn belangenbehartigers, die zich hebben ingespannen voor de akkerbouwers. Figuren als Dankert en Eversdijk stellen van tijd tot tijd misbruik van beschermingen aan de kaak. Maar iemand van het kaliber Ricardo, die de economische zin of onzin van maatregelen kan blootleggen, tellen onze parlementen niet meer.

Zou Marx zijn theorieën moeten herzien in het licht van de huidige Sovjetravage? Het langste hoofdstuk gaat over Marx. Het somt de verschijnselen op die tot de ineenstorting van het kapitalisme zouden leiden, en steekt vervolgens de draak met de analyse aan de hand van citaten van gerenommeerde economen als Keynes. Smakelijke details van Marx' seksuele leven worden belicht, maar de prikkelende vraag blijft onbeantwoord.

Zowat in alle opzichten Marx' tegenvoeter is Alfred Marshall, jaarlijks wandelaar in de Alpen, zijn overhemden wassend in schone beken, grondlegger van de neoklassieke micro-economie. Leidt een prijsverhoging tot meer omzet? Volgens Marshall hangt dat af van de vraagelasticiteit. Als de vraag inelastisch is, gedefinieerd door de eis dat een procent prijsverhoging tot min-